

Консолідація: Контролюючі суб'єкти додають до своєї звітності звітність підконтрольних установ з відмітками Казначейства.

Підписи: Звітність підписується керівником та головним бухгалтером (або відповідальною особою). В органах Казначейства передбачені окремі підписи відповідальних осіб.

Супровідний лист: Подання звітності супроводжується листом із переліком форм та кількістю аркушів.

Електронна форма: Звітність подається не лише на папері, але й на електронних носіях відповідно до вимог автоматизованої системи Казначейства.

Відповідальність: Суб'єкт державного сектору несе відповідальність за достовірність поданих даних.

Отже, фінансова та бюджетна звітність у державному секторі є ключовим елементом системи управління державними фінансами. Вона забезпечує прозорість, підзвітність та можливість контролю за використанням бюджетних коштів і майном держави. Дотримання встановлених принципів та порядку складання і подання звітності є обов'язковою умовою ефективного функціонування державного сектору та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Достовірна та повна звітність сприяє підвищенню довіри суспільства до державних інституцій та забезпечує інформаційну основу для подальшого планування та розвитку.

Список використаних джерел:

1. Кононенко С., Кононенко Л., Назарова Г. Стандартизація і сертифікація в обліку і аудиті як фактор підвищення надійності та довіри до інформаційного забезпечення користувачів фінансової звітності. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. №9(23). С. 195–206. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-195-206).

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

3. Фінансова та бюджетна звітність суб'єктів державного сектору URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/SB080732> (дата звернення 30.05.2025).

УДК 314.7:33.556

*Голбанос С. С.,
здобувач третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії
(Науковий керівник: д.е.н., професор Семикіна М. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сьогодні Україна переживає безпрецедентні виклики, коли міграційна мобільність молоді стає фактором стратегічного значення для національної безпеки [1-3]. Ця проблема загострилася до катастрофічних масштабів після

повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, посиливши довоєнні негативні демографічні тенденції. Масовий відтік найактивнішої та репродуктивної частини населення безпосередньо загрожує демографічній стабільності, економічному відновленню, обороноздатності та соціокультурній цілісності країни [1]. Хоча існуючі наукові праці та звіти міжнародних організацій і вітчизняних аналітичних центрів висвітлюють різні трудові, освітні та інші аспекти міграції, комплексний аналіз її взаємозв'язку з національною безпекою саме в умовах воєнного стану та перспектив повоєнної відбудови залишається недостатньо розробленим, що й обумовлює актуальність цього дослідження, спрямованого на аналіз причин, наслідків та розробку ефективних заходів державної політики.

Загрози національній безпеці, що випливають із масової міграції молоді, мають багатовимірний характер [1; 2].

Перш за все, це глибока демографічна криза, яка призводить до прискореного старіння суспільства та скорочення робочої сили, підриваючи економічну безпеку через зменшення бази платників податків, потенціалу підприємництва та інновацій. Суттєво знижується оборонний потенціал через вплив масової міграції молоді на мобілізаційний резерв.

Не менш серйозною є загроза соціокультурній безпеці: тривале перебування молоді за кордоном та їхня інтеграція в інші суспільства несуть ризик розмивання національної ідентичності, втрати зв'язку з рідною мовою і культурою, що загрожує майбутній соціальній згуртованості. Окремої уваги заслуговує проблема «витоку мізків» – втрата високоосвічених та талановитих молодих фахівців позбавляє країну критично необхідного інтелектуального капіталу для відбудови та інноваційного стрибка.

Складність регулювання цієї міграції є надзвичайно високою через низку ключових чинників.

По-перше, існує фундаментальний конфлікт між індивідуальним правом людини на безпеку, кращі умови життя, освіти та працю за кордоном та національними інтересами у збереженні людського капіталу. Будь-які прямі заборони або обмеження не лише неефективні, але й контрпродуктивні, оскільки порушують права людини.

По-друге, екзистенційні умови війни – фізична небезпека, руйнування житла та інфраструктури, глибока економічна криза – стають для багатьох молодих людей та сімей вагомішою причиною для від'їзду, ніж довгострокові національні інтереси.

По-третє, Україна зараз не може реально конкурувати з країнами Європейського Союзу у наданні рівня соціальної допомоги, гарантій безпеки, доступу до стабільного ринку праці та якісної освіти для біженців та переміщених осіб – європейські програми підтримки є потужним чинником утримання молоді за кордоном.

По-четверте, держава в умовах війни має вкрай обмежені фінансові та адміністративні ресурси для швидкого створення в Україні конкурентоспроможних умов, необхідних для повернення чи утримання молоді (якісні робочі місця, доступне житло, відновлена інфраструктура). Важливу роль

відіграють і психологічні бар'єри: глибокі травми, втрата довіри до стабільності майбутнього в Україні, страх повернення до невизначеності значно гальмують прийняття рішень про репатріацію. На останок, невизначеність щодо характеру повоєнного устрою, економічної моделі та гарантій безпеки в майбутньому ускладнює для молоді планування повернення.

У зв'язку з цим, регулювання міграційної мобільності української молоді має ґрунтуватися не на обмеженнях, а на комплексному підході до створення умов для їх повернення, утримання та використання потенціалу діаспори. Це передбачає, перш за все, гарантії безпеки в тилкових регіонах та відновлення критичної інфраструктури і житла.

На нашу думку, є необхідними цільові економічні стимули: розробка програм підтримки зайнятості, надання пільгових кредитів і грантів для молодих підприємців та стартапів, активне створення якісних робочих місць із конкурентною на європейському тлі заробітною платою.

Ключове значення мають інвестиції в майбутнє: глибока модернізація освіти відповідно до потреб ринку праці, розвиток наукового потенціалу, активне партнерство між університетами та бізнесом для забезпечення першого робочого місця і кар'єрного зростання, розширення можливостей для міжнародного обміну в Україні. Важливо розвивати привабливий соціальний капітал: забезпечення доступної якісної медицини, соціальних послуг, культурних та спортивних закладів, а також створення сприятливих умов для молодих сімей через програми доступного житла та підтримки народжуваності.

Паралельно необхідно посилити роботу з українською молоддю за кордоном: активна інформаційна та культурна діяльність, підтримка українських суботніх шкіл і культурних центрів, розробка ефективних онлайн-платформ для спілкування, обміну знаннями та співпраці, що допоможе зберегти національну ідентичність і підтримувати зв'язок з Батьківщиною.

Отже, регулювання міграційної мобільності молоді в умовах війни та після неї є надзвичайно складною задачею, зумовленою глибиною кризи, конфліктом індивідуальних та національних інтересів, зовнішньою конкуренцією, обмеженістю ресурсів держави, психологічними бар'єрами та невизначеністю майбутнього.

Подолання цих викликів вимагає довгострокової, послідовної та добре ресурсованої комплексної політики, спрямованої на відбудову безпеки, економіки, соціальної сфери та збереження культурної ідентичності. Лише створення переконливих умов для життя, праці та розвитку в Україні, а також відновлення довіри до стабільного та безпечного майбутнього країни може зменшити негативні наслідки міграції та перетворити її потенціал на потужний ресурс для відбудови сильної, сучасної держави.

Список використаних джерел:

1. Міграційні втрати молоді та ресурсний потенціал повоєнної відбудови України: моделювання взаємовпливів та інструментарій посилення резильєнтності: електрон. монографія / наук. ред. Т. Г. Васильців; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2024. 350 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20240003.pdf>.

2. Біль М. М., Мульська О. П., Бараняк І. Є., Махонюк О. В., Карп'як М. О. Міграційна мобільність молоді: можливості та виклики розвитку людського потенціалу Карпатського регіону України: монографія / наук. ред. М. М. Біль; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2022. 252 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20220008.pdf>.

3. Хила Є.П. Детермінуючі фактори міграційних настроїв молоді. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2023. Т. 28, Вип. 2. С. 6-10.

4. Семикіна М.В., Голбанос С.С., Семикіна А.В. Методологія наукових досліджень міграційної мобільності молоді в контексті пріоритетів людського розвитку. Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія / за наук. ред. О. Кравченко, І. Маліновської. Кропивницький-Вроцлав : Вид-во ЦРПол, 2025. Розд.4. С.435-457. <https://vmuro1.kr.ua/?p=14103>.

5. Левицька О. О. Конкурентоспроможність ринку праці регіону та міграційна безпека: моделювання взаємозв'язків і політика забезпечення: електрон. Монографія. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2024. 392 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20240006.pdf>.

УДК 33

*Грабарь Є. О.,
здобувач третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон / м. Кропивницький*

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ІНСТРУМЕНТ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Податкова система є ключовим інструментом фіскальної політики держави, що забезпечує економічну стабільність, наповнення бюджетів, регулювання та стимулювання економіки. Її реформування та адаптація є критично важливими для повоєнного відновлення України.

Функції податків, включаючи фіскальну, регулюючу та контрольну [1], мають вирішальне значення для стимулювання економічної активності. Економіка України перебуває у складному стані через повномасштабну збройну агресію, що спричинила значні руйнування інфраструктури, зокрема агробізнесу. З метою забезпечення швидкого відновлення Уряд України розробив «Національну стратегію доходів України до 2030 року» (НСД) [4]. Цей документ є дорожньою картою для реформування податкової та митної систем, спрямованою на стабілізацію економіки та її європейську інтеграцію [4]. НСД передбачає податкові стимули для відбудови та оподаткування непередбачених прибутків. Реформування існуючих спеціальних режимів оподаткування, з урахуванням Глобального мінімального податку, та використання витратних податкових стимулів, таких як повна амортизація [2], є важливими для фіскальної стабільності.

Міжнародний досвід успішного повоєнного відновлення, що включає створення податкових преференцій та спеціальних економічних зон (СЕЗ) [4], демонструє їх ефективність у залученні інвестицій та пом'якшенні податкового тиску. Для України можливим є створення СЕЗ зі зниженими податковими